

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЛИННОСТІ КАДРІВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

Герман Ірина Валентинівна

*старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Черкаський державний технологічний університет*

Активізація розвитку готельного господарства дозволяє створювати нові робочі місця навіть у найбільш несприятливих, на перший погляд, умовах, що підтверджувалося під час організації та надання готельних послуг як під час періодів пандемії та певних заборон і обмежень, так і навіть під час воєнного стану в Україні. Одним із критеріїв гарантування стабільності колективу готельного підприємства можливо назвати й заохочення місцевого населення до працевлаштування на постійній основі до закладу, що розташований саме в місцевості, де мешкають працівники, адже таким чином створюються умови для чіткого координування ситуації на ринку готельних послуг, забезпечується мобільність та логістика, врахування сезонних коливань щодо попиту на готельні послуги тощо [1, с. 80].

На готельне господарство України суттєвий негативний вплив має війна, адже відбувається руйнування готельної інфраструктури, внаслідок окупації певних територій втрачено низку готельних підприємств, відбувається різке зниження попиту на готельні послуги на територіях, що зазнають нападу з боку російського агресора, відток кваліфікованого персоналу та необхідність прилаштуватися до вимог воєнного стану, зокрема потреби дотримуватися обмежень для пересування цивільного населення та логістики через комендантську годину й повітряні тривоги. Протягом періоду після вторгнення ворога на територію України вимоги воєнного часу зумовлюють переорієнтацію деяких готельних підприємств у «воєнні готелі», зміну їх цільового призначення.

Щодо тенденції плинності кадрів, варто зазначити про відсутність інтенсифікації через суттєве зменшення завантаженості готельних підприємств на певних територіях України, де існує значна загроза обстрілів, але в Закарпатті та Прикарпатті, а також на деяких територіях центральної частини країни після відновлення готельних послуг і відповідної адаптації готелів до умов воєнного часу поступово відбувається зростання потреби в кадрах. Особливим попитом користуються висококваліфіковані кадри та досвідчений персонал готельного підприємства.

За результатами аналізу від Pro-Consulting динаміки середнього рівня заповнюваності на готельному ринку в містах-мільйонниках України

протягом 2022–2023 рр. можливо зробити висновки про відповідність цих даних потенційно затребуваній кількості штатних працівників готельних підприємств, що має сприяти якісному обслуговуванню споживачів готельних послуг у таких містах, як Київ, Львів, Одеса, Дніпро, Харків, Запоріжжя. Так, наприклад, якщо у 2021 р. в Києві середній рівень заповнюваності на готельному ринку становив 51%, то у 2022 р. мало місце суттєве зниження цього показника (20%), але поступово фіксується його повільне зростання (24% у 2023 р.). Найвищий рівень цього показника відзначався у 2023 р. на готельному ринку м. Львів (57%), що зумовлює й потребу в кваліфікованих працівниках. Найнижчі показники середнього рівня заповнюваності у містах Запоріжжя (13% у 2023 р.) та Харкові (24% у 2023 р.), що зумовлено посиленням військової російської агресії. За останні півроку зміна персоналу серед опитаних підприємств на ринку готельно-ресторанного бізнесу відбулася у 71%. Так, наприклад, для Києва цей показник становив 75,6%, для Львова – 75,6%, у Дніпрі – 71,4%, у Запоріжжі – 34,7%, в Одесі – 19,2%, у Харкові – 8,9%. Протягом цього часу серед опитаних закладів оновлення команди на понад 50% відбулося у 13,6% [3].

Фактор війни продовжує негативно впливати на ринок праці, але фіксується й динаміка стабілізації в сфері таких підприємств, які змогли відновити свою діяльність й знайти стимули та мотивувати персонал працювати саме в цих закладах й установах. Така позитивна тенденція фіксується й в сфері готельного бізнесу, де формуються стабільні колективи штатних працівників і прослідковується реальна можливість для працевлаштування молодих людей, які опанували відповідну професію, що користується попитом в індустрії гостинності. Важливу роль при цьому також відіграє можливість навчатися та підвищувати свій освітній рівень за фахом без відриву від виробництва та за сприяння базового підприємства.

За офіційно оприлюдненими даними у 2023 р. в Україні було зареєстровано безробітних 96,1 тис. осіб, що на 48,47% менше за попередній рік, у 2022 р. цей показник становив 186,5 тис. осіб, що на 36,78% менше порівняно з 2021 р. Суттєвий негативний вплив це мало й на сферу готельного бізнесу. У той же час протягом 2021–2023 рр. фіксувалося «суттєве скорочення кількості осіб, які офіційно зареєструвалися у Державній службі зайнятості» та отримали «статус безробітного на кінець відповідного року» [4, с. 122–123].

Серед основних причин для мотивації осіб працездатного віку офіційно підтверджувати свій статус безробітного та реєструватися – зміна «алгоритму нарахування виплат на проживання» для ВПО.

Цілком можливо пояснити залежність кількості затребуваних робочих місць в готелях відповідно до їх «зріковості» та класифікації. Оприлюднені дані про те, що на кожні 10 туристів, які проживають в

готелі, необхідно забезпечити близько трьох робочих місць прямого напряму і два робочих місця другорядного зв'язку з обслуговуванням туристичних компаній, транспортних компаній та інші.

У 2024 р. фіксується деяке позжавлення на ринку праці. Так, наприклад, у липні 2024 р. зростала середня заробітна плата, збільшувалася кількість вакансій та конкуренція серед шукачів, хоча мав місце й дефіцит кадрів на деяких напрямках. На початку осені 2024 р. серед категорій лідерів за кількістю пропонованого працевлаштування мали місце такі тенденції, як значно більший приріст вакансій у категорії «Готельно-ресторанний бізнес, туризм» (11137), тобто порівняно з липнем відбулося зростання на 7%. Аналогічно мало місце зростання й в категорії «Сфера обслуговування» (20497 вакансій та +4% до липня). Серед категорій з найбільшим приростом вакансій у серпні проти липня 2024 р. – готельно-ресторанний бізнес і туризм (+7%). Категорія з найбільшою кількістю вакансій – «Готельно-ресторанний бізнес, туризм» потрапила до списку сфер із найнижчою конкуренцією. Так, наприклад, у серпні 2024 р. серед категорій вакансій найбільший приріст був, зокрема, у категорії «Готельно-ресторанний бізнес, туризм» (+17%) [2].

Отже, врахування факторів впливу кризових явищ в економіці України, умов невизначеності бізнесу, внаслідок військової російської агресії, й одночасно створення мотиваційних чинників для персоналу, впливають на стимулювання штатних працівників і їх зацікавленість до стабільної праці в колективі готельного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Михайлова Н.В., Рогова Н.В., Робакова С.С. Готельний бізнес в Україні: проблеми та основні тенденції розвитку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2020. № 1(97). С. 79–85. DOI: <http://doi.org/10.37734/2409-6873-2020-1-10> (дата звернення: 02.12.2024).
2. Офіційний сайт Work.ua. URL: <https://www.work.ua> (дата звернення: 02.12.2024).
3. Ринок готелів в Україні: виручка операторів збільшилась на 26% після обвалу 2022 року. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-gostinic-v-ukraine-vyru-chka-operatorov-uvlichilas-na-26-posle-obvala-2022-goda> (дата звернення: 02.12.2024).
4. Сідельникова Л.П. Монетарні впливи на ринок праці в умовах невизначеності. *Проблеми економіки*. 2024. №1. С. 121–127. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-1-121-127> (дата звернення: 02.12.2024).